

Världsarvs- projektet Lystra - nyhetsbrev 2 september 2018

Läs om:

Vägledningsplanering

Sommarens besöksmålskarteringar
och besökarundersökning

Workshop om naturvägledningen i
världsarvet 23 och 25 oktober

Geologisk kunskap

Geologernas fältarbete sommaren
2018

Geologisk exkursion och workshop

Digital information

Modellering av landhöjningen

Höga Kusten och Kvarken
på Instagram:

@varldsarvethogakusten
@kvarkenworldheritage

Botnia-Atlantica projektet *Lystra* -
*upplysning och upplevelser i världsarvet
Höga Kusten/Kvarkens skärgård* är uppdelat
i sex aktiviteter: kommunikation, projekt-
ledning, vägledningsplanering, geologisk
kunskap, digital information och kunskaps-
förmedling. I det här nyhetsbrevet
fokuserar vi på de delaktiviteter som det
hänt mest inom i sommar.

Många av Lystras projektarbetare har
jobbat i fält i sommar och Satu från GTK
skriver i sin fältdagbok: "Terrängarbetet i
världsarvsområdet i Kvarken utfördes mitt
i värsta sommarhettan och ibland med
åskmuller ringande i öronen. Målet var att
nå de viktigaste objekten och samtidigt
försöka hitta nya besöksmål. Några nya
mål upptäcktes faktiskt. De kompletterar
den bild av världsarvsområdet som var och
en kan se helt konkret. På vissa platser
är det lätt att se spåren av istiden och
bara ett ögonkast för dig tiotusen år bakåt
i tiden när du betraktar rundhällar som
räfflats av inlandsisen, fornstränder och
landskapet som isen lämnade efter sig
med sin torftiga vegetation." Längre fram
i nyhetsbrevet kan du läsa mer om vad
geologerna gjort i sommar och missa inte
heller den workshop i vägledningsplanering
vi tipsar om!

Önskar er många fina höstdagar i vårt
gemensamma, vackra världsarv!

Malin, specialplanerare
Forststyrelsen

Vägledningsplanering

Under våren och sommaren har Länsstyrelsen Västernorrland och Forststyrelsen karterat besöksplatser i arbetet med att ta fram en naturvägledningsplan. Det vi har tittat på då är framförallt vilken service som finns, logistiken att ta sig dit, vilka aktörer som finns på platsen samt vilken befintlig naturvägledning som finns i form av skyltar, naturstigar och annat. Ett hållbarhetsperspektiv är viktigt att ha med, vissa platser är mycket känsligare än andra, så vi tittar också på vilka sådana begränsningar som finns. Naturvägledningsplanen ska hjälpa oss få rätt information och naturvägledning på rätt plats för att upplevelsen och förståelsen av världsarvet Höga Kusten/Kvarkens skärgård blir så bra som möjligt.

I Höga Kusten har vi även gjort en undersökning bland besökarna. Undersökningens frågor är utformade likadant som besökarundersökningen som gjordes 2017 i Kvarkens skärgård. Undersökningen är viktig när vi tar fram naturvägledningsplanen, men framför allt behövs den för att kunna utvärdera om vi når våra mål med Lystra.

Kom på workshop i vägledning!

I oktober ordnar vi workshop inom natur- och kulturvägledning för alla aktiva inom världsarvet. Workshop med samma innehåll hålls både i Kvarken (23.10) och i Höga Kusten (25.10). I början på 2019 håller vi två workshops till. På de första workshoparna arbetar vi kring Höga Kustens och Kvarkens gemensamma tema/kärnbudskap, alltså vad som gör vårt gemensamma världsarv unikt i ett globalt perspektiv. Hur ska vi alla förmedla det på bästa sätt? Kan din verksamhet utvecklas genom att du använder världsarvets tema? Hur ska det formuleras för att det ska bli användbart för dig? Vi hoppas på en bred grupp deltagare, med företagare, föreningsaktiva, lärare m.fl. Mer info skickas i separat inbjudan, hör av dig till Malin i Finland (malin.henriksson@metsa.fi) eller Patrik i Sverige (patrik.bylund@lansstyrelsen.se) om du är intresserad men inte fått någon info i mailen!

Till vår hjälp med både planeringen av vägledningen och att hålla workshoparna har vi experter på vägledningsplanering från Centrum för naturvägledning (CNV) vid Sveriges lantbruksuniversitet. CNV har bred erfarenhet av hur man bäst lyfter fram natur och kultur så att besökaren får en så givande upplevelse som möjligt.

Geologiskt fältarbete 2018

Både SGU (Sveriges geologiska undersökning) och GTK (Geologiska forskningscentralen, Finland) har varit i världsarvet i sommar. Syftet har varit att bilda oss en uppfattning om hur det ser ut med information om geologiskt viktiga företeelser. Vi har besökt geologiskt viktiga platser, både sådana som vi kände till tidigare men också sådana som vi hittat uppgifter om i våra arkiv. Andra platser vi besökt har intressant berggrund, men hör inte till världsarvets besöksmål. De geologiska särdragen har inventerats, och vi har också fokuserat på hur geologin presenteras ute i världsarvet. SGU har dessutom gjort fältkontroller av den uppgraderade jordartskartan över Höga Kusten som gjordes under vårvintern.

Geologisk temadag i juni

Lystra ordnade en geologisk workshop i Höga Kusten i juni för projektpartners. Målet var att bestämma vilka geologiska spår av landhöjningen och inlandsisen som är viktigast att ta upp ur ett världsarvsperspektiv. Vi började med en exkursion i Skuleskogens Nationalpark där SGU berättade om de geologiska företeelser man kan se där och som ligger till grund för världsarvsstatusen. Vi fick möjligheten att diskutera utifrån likheter och skillnader mellan Höga Kusten och Kvarkens skärgård eftersom klassificering och geologisk berättelse är lika över hela området. Vi kunde bl.a. se och diskutera strandvallar, klapperstensfält, avsnörda havsvikar, högsta kustlinjen och kalspolade berg. Diskussionerna varierade och många olika aspekter ventilerades. Under eftermiddagen och kvällen fortsatte vi inne på naturum Höga Kusten med diskussioner om de geologiska spåren och en gemensam klassificering av dem. En första lista sammanställdes och fortsatt arbete krävs framöver för att komma vidare med den gemensamma klassificeringen. Arton personer deltog i workshopen.

Kalkrika sediment påverkar floran

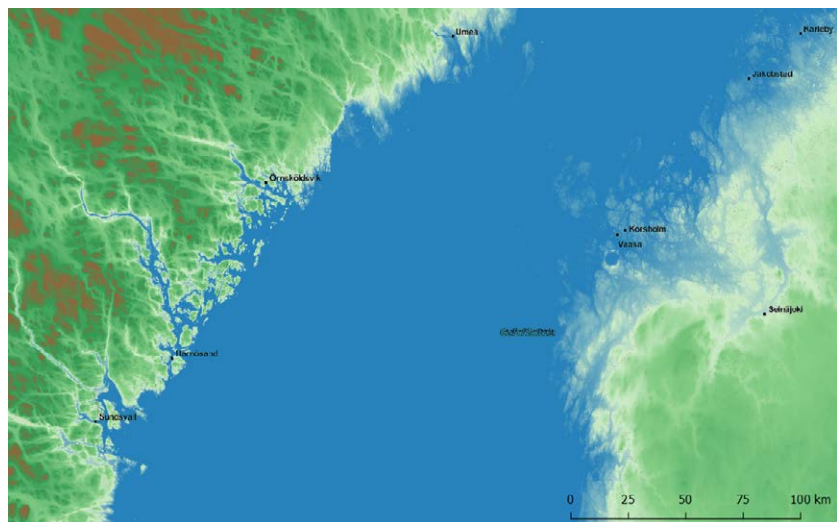
I sommar har Länsstyrelsen haft en fältarbetare, Sigrid Sjösteen, i Höga Kusten. Hon har med hjälp av SGU tagit fram en modell över var det borde finnas skalsedimentansamlingar, det vill säga rester av mussel- och snäckskal som avlagrats när området låg vid och under havsytan. Dessa skal släpper ifrån sig kalk som påverkar växtligheten. Sigrid har letat upp myrar som borde påverkas av skalsediment och letat efter kalkgynnade växter och mossor på dessa myrar samt mätt pH och tagit vattenprover. De flesta av Mjällomshalvöns myrar är påverkade av skalsediment visade det sig. Även Ulvön har mycket skalsediment.

Digital information

Geodatacentralen har samlat in högupplöst höjddatamaterial som behövs för modellering och visualisering av landhöjningen i både Finland och Sverige. Höjddatamaterialet har harmoniserats för samstämmig projektion och upplösning, och en sammanhängande digital höjdmodell har utarbetats (se bilden).

Vi inledde arbetet med att skapa en landhöjningsmodell genom att använda observationer av Littorinahavets högsta stränder vid Höga kusten. Vi kombinerar dessa observationer med en tidigare använd landhöjningsmodell och tar fram en ny modell som gör det möjligt att beräkna historiska höjdmodeller med dagens höjddata.

Nästa nyhetsbrev kommer i slutet av 2018.

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN

Länsstyrelsen
Västernorrland

EUROPEISKA UNIONEN

Interreg
Botnia-Atlantica

Europeiska regionala utvecklingsfonden

SGU

Sveriges geologiska undersökning

V A S A
V A S A